

6221

BIBLIOTECA POPULARA
A
ADMINISTRAȚIUNEI DOMENIULUI COROANEI
CĂRTICICA A 8-a

ROLUL INVĂȚĂTORULUI

IN FORMAȚIUNEA

GENERAȚIUNILOR NOI

DISCURS

ținut la inaugurarea școlii din cătunul Piscu (Domeniul
Coroanei Cocioc (Ilfov) la 6 Decembrie 1895

de

ION KALINDERU

Membru al Academiei Române

BUCURESCI

1896

BIBLIOTECA POPULARA

A
ADMINISTRAȚIUNEI DOMENIULUI COROANEI
CĂRTICICA A S-a

60771

Doc

ROLUL INVĂȚĂTORULUI

IN FORMAȚIUNEA

171460

GENERAȚIUNILOR NOI

DISCURS

ținut la inaugurarea școlii din cătunul Piscu (Domeniul
Ceroanei Cocioc (Iifov) la 6 Decembrie 1895

de

ION KALINDERU

Membru al Academiei Române

BUCURESCI

1896

Noamnelor și Domnilor,

E o mare plăcere pentru mine de a vedea zelul care l-ați pus ca să asistați la inaugurarea acestei școli. Ziua de astăzi e consacrată de Biserica creștină memoriei S-tului Nicolae, patronul copiilor, din cauza copilăriei sale exemplare, zic scriitorii vieților sfinților. Acest sfânt este privit ca unul din cei mai mari; Bisericași iubirea popoarelor l-au pus pe dînsul, care se caracterizează numai prin marea sa bunătate mai pre sus de mulți alți, mai pre sus de exemplu de cît un sfânt Au-

gustin, care a fost una din cele mai mari inteligenți ale epocii sale. Această amintire și natura serbării pentru care suntem adunați îmi inspiră dorința de a expune aci cîie-va reflexiuni despre calitățile după care se prețuesc oamenii și mai cu seamă despre datoriile care le au învățătorii și învățătoarele, de la care depinde în mare parte valoarea viitorilor cetățeni și viitoarelor soții.

Vă voi vorbi dar ceva despre învățător, de menirea sa, de calitățile ce trebuie să însușească.

Învățătorul sau institutorul, este acela care institue, care stabilește ceva și îi dă o direcțiune. Cînd îi încredințăm copilul, facem din acest om tatăl intelectual al aceluia, îl însărcinăm a-i întipări principiile moralei, regulile purtării în viață, facem dintr'însul conducătorul voinței, pornirilor, și pasiunilor sale. În starea în care îi încredințăm copilul, îl facem stăpînul lui, capabil de a influența mult viitorul la care e chemat.

Însărcinat să crească noile generațiuni. Învățătorul termină, completează opera naturii, el înlocuiește pe părinți. El are o influență covârșitoare asupra soartei copiilor puși sub privigherea sa, sub paza părintescului său devotament.

Primind această tinără odraslă în toată frăgezimea ei, are toată înlesnirea pentru a'i întipări unele idei, pentru a'i deștepta sentimentele, pentru a pune în mișcare primele impulsuri ale conștiinței lui. Misiunea sa, dacă învățătorul sau învățătoarea înțeleg însemnătatea și sfințenia ei, este de a arunca o sămânță care nu se poate să nu dea roadele cele mai frumoase.

Va desvolta în aceste suflete curate iubirea binelui, și desgustul răului. Va căuta să năbușească viciurile încă de la ivirea lor și să sădească virtuțile în inimile copiilor.

E deci chemat a îndeplini cea mai înaltă funcțiune a cel învăță-

tor, care mai e privit așa de des la noi cu o oare-care lipsă de considerațiune. Cu toate acestea, acela e omul care ne pregătește pentru luptele vieții.

Și totuși cât de grea e răspunderea ce apasă asupra lui!

Se presupunem un copil esit sănătos din mâinile naturei, după ideile lui Jean-Jacques Rousseau. El n'aduce cu dînsul ca și animalele, de cît instinctul său—ce'l au și ele—numai că la dînsul e mult mai imperfect, și că e mult mai puțin bine înzestrat fizicește de cît ele, în multe privințe. Din fericire, e incomparabil mai bine înzestrat în privința mintală și mult mai primitor de educațiune, fiind mult mai adaptabil intelectualicește, el e ca ceara, gată să primească, și pînă la oare-care punct, să păstreze orî-ce impresiuni se vor da. De la cine va primi acestea? Natural de la plămuitorul său mintal, de la dascălul său. De îngrijirele de dibăcia, de devotamentul acestuia

va atârna ca acele. impresiuni să fie spre binele sau spre dauna sa.

Vă dați bine seama Domnilor învățatori, de nețărnumurita voastră putere asupra copiilor care ve sunt încredințați ! Putere nețărnumurită, zic, căci vi se dă sub o teribilă răspundere facultatea de a face mai mult sau mai puțin dintr'un copil un cetățean folositor sau primejdios patriei,

Copiii nefiind de cât generațiunea menită să reînnoiască societatea, umplând pe rînd golurile care se fac neîncetat în sinul ei. reese de aci că acea viitoare societate va fi în mare parte așa cum a format'o, a îndreptat'o învățătorul, spre a face sau cinste sau necinste veacului.

Da, învățătorul fiind, precum reese din rolul rîu, părintele sufletesc al școlarilor, și spiritul fiind superior materiei, trebuie să înțelegeți Domnilor învățatori, că puterea d-vóastră asupra lor întrece, mai cu seamă când e vorba de sătenî, pe aceia a tatălui și a

mamei : căci dacă aceștia stăpânesc pe copii lor prin inimă, voi îi stăpâniți și prin inimă și încă, chiar mai cu seamă, prin știință, acea cîrmă cu care îndreptați mersul lor pe marea acestei lumi, plină de alîtea stînci și furtuni.

Știința e lumina care trebuie s'o țineți sus dinaintea ochilor lor nedreptiți, care au nevoie de ea, cum au nevoie pomi și plantele de apă și de soare. Învățătorul sau învățătoarea e deci, drept vorbind, cultivatorul, grădinarul acestor plante omenești, expuse să se îndoie, și poate să se frîngă sub vîntul patimelor, sub presiunea exemplelor rele, de care. furnică iumea.

E dar absolută nevoie ca învățătorul să studieze și să afle să cunoască pe deplin caracterul instinctele școlărilor săi spre a desvolta pornirile lor bune, și se înlătura, se distruge pe cele rele care i duc spre rău, spre vîtiuri mai mult sau mai puțin precoce

și ale căror germene le au găsit poate chiar la părinți, dac'aceștia au îndreptat rău creșterea lor.

În cazul acesta, care se poate întâmpla adesea, o mare datorie incumbă învățătorului, acea de a îndrepta, dar cu mînă sigură, greșelile ce poate să fie făcut părinții din neîngrijire. Voiu să fac aci o comparație : nu se pôte cu drept cuvînt asemena un copil care a prins în casa părinteaccă. unele noțiuni îndoioase, unele principii cam primejdioase cu acela căruia o doică n'ar fi dat de cît un lapte puțin sănătos puțin igienic ? Cum trebuie se procedăm cu acest copil pentru a i da înapoi sănătatea compromisă ? Trebuie să i scoatem veninul coprins în prima hrană ce a primit și să'l facem să sugă la o altă doică un lapte mai sănătos și mai dătător de viață.

Eată spinoasa sarcină a învățătorului pentru care va merita, dacă înțelege sfințenia menirei sale și șcie s'o îndeplinească cu tot

tactul, toate atențiunile cerute. va merita, zice. în ochii lui Dumnezeu, ai Familiei Regale, și ai oamenilor bunzi, numele de al doilea părinte al copiilor încredințați îngrijirei sale.

Câte calități, griji, și cât devotament cere de la învățător o misiune așa de gravă.

Învățătorul său învățătoarea trebuie deci mai înainte de orice să se pue la nivelul școlărilor săi; omul vorbește pentru a fi înțeles de toți. Datoria aceasta e mult mai indispensabilă pentru profesorii față de școlarii lor; învățătura însă prin ea însăși e cam austeră, ea poate să respingă dacă nu se face plăcută, amabilă chiar. Astfel profesorul trebuie să se si-lească din toate puterile să dobândească prietenia școlărilor săi. Atunci nu mai ascultă un superior, ci un prieten, și sfaturile, învățăturile unui amic sunt totdeauna asigurate de a fi bine primite. Inima atunci deschide porțile minții și ia învățătura ceea ce ar

putea să aibă greu și respingător. Atunci, nu mai ascultă un profesor un dascăl, ale cărei lecțiuni trebuie să le primească cu voce sa și fără o școală, școala parcă numai e o școală, se transformă și devine ca și o casă părintească, unde copiii ascultă un tată, un tată iubit, pentru care nu pot să aibă destulă atenție și respect, și care împrăștie încă mai multă plăcere decât știință.

Cînd partea educațiunii a fost ridicată pînă la acest nivel, de un bun învățător, învățătura nu va mai fi pentru școlarii săi de cît o petrecere, un fel de călătorie, plăcută în prezent, și de mare folos pe viitor.

Cu toate acestea, trebuie să se prevadă pe cît se poate tot. Primii noștri părinți s'au săturat chiar și de Paradis. Vor fi deci unele firii, de sigur rău înzestrate care vor rezista tutulor atracțiunii cu cari un dascăl inteligent, devotat și cult va înlesni învățătura, și care nu vor vedea decît spini, închi-

zînd științei calea spre percepție.

E de sperat că asemenea dispozițiuni rele vor ceda devotamentului și stăruinței învățătorului și că nu vor aștepta, spre a intra pe calea îndreptării ca să fie nevoie de a întrebuița în contra lor pedese; sper că sfaturile părintești ale învățătorului ca și bunul exemplu dat de cei-l'alți școlari, vor pleca toate voințele rele, vor îndrepta pe cei mai îndărătnici

Mai adaog că dacă învățătorul are norocul să găsească printre școlarii săi, vre'unul înzestrat cu mijloace intelectuale mai mari de cît ale concolarilor săi, și la care se vede de îndată dorința de știință, e o sfîntă datorie—pentru învățătorul mai ales, care are de îngrijit de populațiunea rurală—să dea aceluî copil o cultură deosebită, și să'l aducă la un nivel ceva mai înalt de cît acel învățămînt primar care ajunge celor-l'alți, mai puțin bine înzestrați. Dacă are fericirea de a întîlni un copil mai capabil prin îngrijiri cu totul deosebite,

de a se ridica mai mult, să co-
respunză cu toată puterea sa,
dărniciei naturei, să se silească să
desvolte germeii fericiți depuși
în acel copil.

Mai cu seamă învățătorii de pe
Domeniile Coroanei pot îndeplini
cu speranță de succes această da-
torie de omenie și de patriotism,
căci precum această Administrație
a căutat totdeauna să contribuie
la progresul material și moral al
sătenilor, cazuri de acestea nu o
vor lăsa nepăsătoare, ci după ce
se va informa bine, va îngriji să
înlesnească calea mai departe a
câte unui tânăr bine înzestrat de na-
tură. Să'i dea deci cu devotament
nestimatele roade ale științei, și
să'l puie ast-fel în stare să intre
în rîndurile oamenilor pe care ști-
ința îi recunoaște de ai seî, și să
se ridice prin ea la o treaptă
distinsă în societate, cum au ajuns
la multe popoare, mulți copii de
tărani, cum a fost și marele Pas-
teur, de curînd răposat—care năs-
cut într'o clasă umilă a ajuns a fi

una din luminele, unul din bine-făcătorii omenirei.

Aceași sarcină o aveți, D-lor Invătători, căci România e în ziua de azi un Stat eminentemente democratic, și voi trebuie să dovediți că democrația Română, demnă rivală a tuturilor surorilor ei, poate și ea să producă bărbați de o potrivă cu acei mari muncitori, cu acei fericiți învățați. Aduceți-vă aminte că Germania atribuie o parte foarte mare învățătorilor și institutorilor ei, în fericitelele războaie din acest secol, și mai ales în lupta ei cu Franța, care după ce a văzut victoria părăsind drapelul ei, a știut să se ridice cu aceeași tărie și mândrie cu care suportase fără descurajare, și fără a desnădejdui pentru viitor înfrângerii grozave.

Să formăm deci bărbați cari să se distingă la război, dacă necesitățile epocii impun aceasta, dar mai cu seamă în artele păcii, în toate ramurile civilizației, căci războiul nu este de cât un

flăgel trecător, să formăm, d-lor învățătorî, bărbați care să lumineze și să moralizeze pe semenii lor și să lase viitoarelor neamuri nume respectate și bine-cuvântate. Asemenea bărbați însă, sunt—ori când se ivesc,—numai fericite și rari excepții, vom avea și noi de aceștia în viitor, cum am avut tot-d'una—chiar și în vremurile cele mai grele—munca noastră de toate zilele, în perioada de reîntemeiere din care Statul nostru n'a eșit încă cu totul, va fi de a da rînduri tot mai dese de săteni luminați știind a lucra cu spor și cunoscînd datoriile și drepturile lor.

Calea aceasta : a luminării. a formării caracterului și a conștiinței, a adunării de cunoștințe practice este, după umila mea părere, aceia pe care trebuie se căutăm a ridica situațiunea materială a clasei celei mai numeroase a Statului nostru.

Ea nu promite o schimbare completă și de azi pe mâine a condițiunilor existente. nici îndrep-

tarea ușoară a relelor ca aceia care o arăt cei care se dau de amici ai țăranilor, și care deșteaptă sentimente de ură și de invidie, căutând a face pe săteni să creadă că ei au secretul de a schimba natura lucrurilor și firea oamenilor în cîte-va luni, dacă li se dă numai puterea. Calea d'întei, mai înceată, nu înșală speranțele, ci duce cu siguranță la rezultatul dorit de toți: o viață mai asigurată și mai demnă pentru toți oamenii cu inimă bună, doritori și capabili de muncă.

Pentru orî-ce lucru bun, trebuie mult timp și multă muncă; cine dintre voi nu știe că salcia crește cu mult mai iute de cît stejarul dar cîtă diferență de valoare între ele!

Asemenea buruienile cresc fără muncă, nu ca grîul, dar la ce folosesc?

Acestea nu vi le spun, Doamnelor și Domnilor, din vre-o considerațiune politică sau de partid, căci cei care mă cunosc știu că

nici odată n'am căutat să intru în viața politica, care nu corespunde nici de cum cu dispozițiunile organizației mele.

Știu că tabloul ce l'am schițat mai sus, al misiunii învățătorului și al rolului foarte mare ce'l poate avea pentru ridicarea nivelului intelectual și moral al noilor generațiuni, reprezintă numai un ideal, la care poate nu vor ajunge nici o dată toți, căci e greu de realizat și pe care acum numai unii'l îndeplinesc; în parte sau aproape cu totul; știu că chiar când toți învățătorii vor avea pregătire îndestulătoare și zel stăruitor pentru a urmări un asemenea ideal — cea ce nu este astăzi. — aceasta nu le va fi cu putință fără conlucrarea și sprijinul celorlalți factori sociali. fără ajutorul zilnic și continuu al administrațiunilor comunale, al Ministerului școalelor, al părinților. Dar e bine să avem tot-dauna dinaintea ochilor un ideal, chiar îndepărtat, pentru o goni

098141

descuragiările. pentru a îmbărbăta spiritele.

Nu uitați asemenea, Domnilorî Invățătorî, că religiunea noastră națională trebuie se aibă un mare rol în școală și că prin urmare nu sunteți nevoiți a duce singurî sarcina educațiunei; veți găsi de multe ori în preoții colaboratori zeloși, ale căror harnice silinț, unite cu ale voastre. trebuie să învingă toate piedicile și să dea cele mai frumoase roade. Acî mă întemeiez pe istorie. Ce ne învață ea? Ne învață că—precum ne spune actualul și merituosul Ministru al Invățămîntului Public. Domnul Poni, în frumoasa vorbire cu care a deșchis ultima sesiune a Sfintului-Sinod—Biserica a fost prima noastră școală Românească, că ea a fost adăpostul, scutul limbei noastre, naționalității noastre, ca și al religiei care e menită în prima linie s'o predice și s'o apere, și că prin urmare, religia fiind prin esență sciinta datoriei, școala trebuie să

lucreze împreună cu preotul pentru ca să întrețină, să sporească moralitatea la noi și să înlăture ori-ce desordine.

Datoria aceasta, școala va continua s'o îndeplinească cu foc, cu devotament. Se cuvine, așa zice chiar vă înșumbă Domnilor Învățători, se împărtășiți acest devotament cu servitorii lui Dumnezeu și să dați ast-fel exemplul îmbucurător al științei și al religiei, unite ca două surori pentru a conlucra la fericirea fraților noștri, cea mai nobilă sarcină ce vi se poate da.

Cât pentru mine, simț totdeauna o mare mulțumire și mi se pare cea mai dulce răsplată — care o datorez mărinimiei Augustului Nostru Suran — când deschid tinerei generații a satelor noastre aceste școli, unde vine să soarbă știința vieții, principiul sănătoșe, noțiunile binelui și onoarei și să se pregătească la cunoștința datoriilor sale către Dumnezeu, către părinții și semenii noștri, către Patrie și Dinastie. Imi re-

măne acum să vă mulțumesc Doamnelor și Domnilor, de graba cu care ați venit a asista la inaugurarea acestui așezământ care are de scop să răspîndească binefacerea educațiunii printre copii acestei cômune; binefacere de care Regele și Regina doresc din toată inimă să facă să se bucure toți copiii Patriei.

Pe deplin convins de recunoștința voastră către Ei; permiteți-mi de a fi interpretul acestui sentiment și ziceți cu mine, cu căldura devotamentului nostru :

Trăiască Regele.

Trăiască Regina.

Trăiască Principele Regal cu Augusta Sa Soție și tinerele lor odrasle!

VERIFICAT
2007

VERIFICAT
1987

VERIFICAT
2017

